

Národní knihovna
České republiky

Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit jako nová regionální služba na příkladu knihoven v Jihomoravském kraji

Celostátní seminář
Regionální funkce knihoven 2021
Pardubice 20. - 21. 10. 2021

Zamyšlení na úvod

...pokud nám stačí mít z knihoven půjčovny, spokojme se s důrazem na nákup výměnného fondu

...pokud chceme mít z knihoven vzdělávací a komunitní centra, je nutné počítat v rozpočtu s částkou na podporu kulturních a vzdělávacích akcí

Standard pro komunitní knihovnu

RKK v MZK 2015, práce posluchačů

Co by mělo být HLAVNÍM ZNAKEM komunitní knihovny? Zkuste formulovat pouze jeden.

OTEVŘENOST – hlavní znak knihovny

Vytvořte návrh standardu pro komunitní knihovnu (v obcích do 1 000 obyvatel; každý standard musí být měřitelný)

- 1. POČET NÁVŠTĚVNÍKŮ AKCÍ**
- 2. POČET AKCÍ (vycházejí z návrhů občanů)**
- 3. NÁVŠTĚVNOST KNIHOVNY**
- 4. PROSTOROVÉ MOŽNOSTI**

Knihovny v JmK a kulturně výchovná činnost

Krajská koncepce rozvoje regionálních funkcí v letech 2015-2020

vytyčila nad rámec celostátně platných standardů RF jako další službu

KULTURNĚ VÝCHOVNou ČINNOST

- (nabídka besed, přednášek, autorských čtení i čtenářských projektů knihovnám JmK. Cílem je aktivní podpora čtenářství i četby s pochopením textu, rozvíjení fantazie. Podpora čtenářské gramotnosti, pěstování zájmu dětí a mládeže atraktivními formami probudit zájem o čtení již od útlého věku.

Projekt „Stopy našich předků v dílech regionálních autorů“

V roce 2015 v rámci dotačního řízení Knihovna 21. století MĚK Hodonín zpracovala pilotní projekt pro knihovny regionu. Financování projektu bylo rozděleno mezi MK ČR (50 %) a druhá polovina z dotace na regionální funkce. Do projektu bylo zapojeno 6 knihoven, ve kterých se konala autorská čtení s regionálními autory a výstavy prací dětí ze základních škol na téma“ Jak si představuji svého předka“. **Pracovnice regionálního oddělení se zapojily nejen do přípravy akcí, ale zúčastnily se i přímo autorských čtení v jednotlivých knihovnách.** Těchto 6 návštěv, samozřejmě ve večerních hodinách, není započítáno do metodických návštěv.

<https://www.knihovnahod.cz/img-region/sluzby-big/151124103205-2aee9a1024da997186fdb9eab3e2cd378.pdf>

Projekt „S mou knihovnou tam a sem projdeme se pravěkem“

Projekt vznikl a byl napsán v Regionálním oddělení MěK Znojmo v roce 2016 k podpoře kulturně výchovné činnosti v knihovnách regionu. Financován byl z dotačního programu MK ČR – Knihovna 21. století a dotace JMK na výkon regionálních funkcí. **Zapojilo se do něj 5 knihoven.** Výstupem projektu a workshopu byla výstava výtvarných a literárních prací dětí.

<https://duha.mzk.cz/clanky/regionalni-projekt-mek-znojmo-s-mou-knihovnou-tam-sem-projdeme-se-pravekem>

Dotazník k regionálním funkcím v Jihomoravském kraji

Oddělení vzdělávání a krajské metodiky MZK připravilo koncem roku 2018 dotazníkový průzkum s cílem podpořit další rozvoj a fungování regionálních funkcí v Jihomoravském kraji a získat podklady pro přípravu aktualizace Koncepce rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji do roku 2020.

Dotazník vyplnilo 300 knihoven, návratnost dotazníku byla **44,05 %**. Jednou z tematických otázek byly **KULTURNÍ A VZDĚLÁVACÍ AKCE V KNIHOVNĚ**

Sedm totožných dotazníků, s cílem zmapovat situaci v regionech a umožnit regionálním oddělením získat přehled o aktuálních potřebách svých obsluhovaných knihoven.

Pořádáte kulturní nebo vzdělávací akce pro čtenáře / občany ve své knihovně?

ANO 58,7 %

NE 41,3 %

Pokud NE, uveďte prosím důvody

Nedostatečná prostorová kapacita.

Obecní knihovna je otevřena pouze 3 hodiny týdně. Pro knihovnici je to brigáda/vedlejší zaměstnání.

Naše knihovnice jsou ženy po 70, jsme rádi, že nám provedou půjčování knih, nechceme na ně přehazovat další iniciativy a tím je ztratit.

Téměř nikdo v obci do knihovny nechodí, nemám na pořádání akcí moc času.

Knihovna má 25 m².

Malý počet čtenářů.

Nejsou lidi, kteří by byli ochotni něco takového zorganizovat...

Spolupracujete při pořádání kulturních a vzdělávacích akcí s vaší pověřenou knihovnou?

ANO 40 %

NE 60 %

Pokud NE, uveďte prosím důvody

Nevím, co si mám pod tím představit.

Nenapadlo mě to.

Obecní knihovna v XY nepořádá kulturní akce.

Naše knihovna je otevřena 1x týdně 4 hodiny, pracuji na dohodu, nemám prostor pro akce.

Nevím, že se spolupracovat dá.

Nenapadlo mě je pořádat.

Nemáme personální kapacitu na pořádání takovýchto akcí.

Nic nepořádáme.

Nevíme o tom, že je taková možnost.

Cítíme se být dostatečně samostatní.

Nespolupracuji, kulturní a vzdělávací akce nepořádáme.

Tato možnost mě zatím ani nenapadla. A pověřenou knihovnu nejspíš taky ne.

Pověřená knihovna je daleko.

Protože jsem dobrovolný hasič a my hasiči spolupracujeme při všech akcích.

Co byste uvítali při komunikaci s pověřenou knihovnou, v čem vidíte možné rezervy ve vzájemné spolupráci

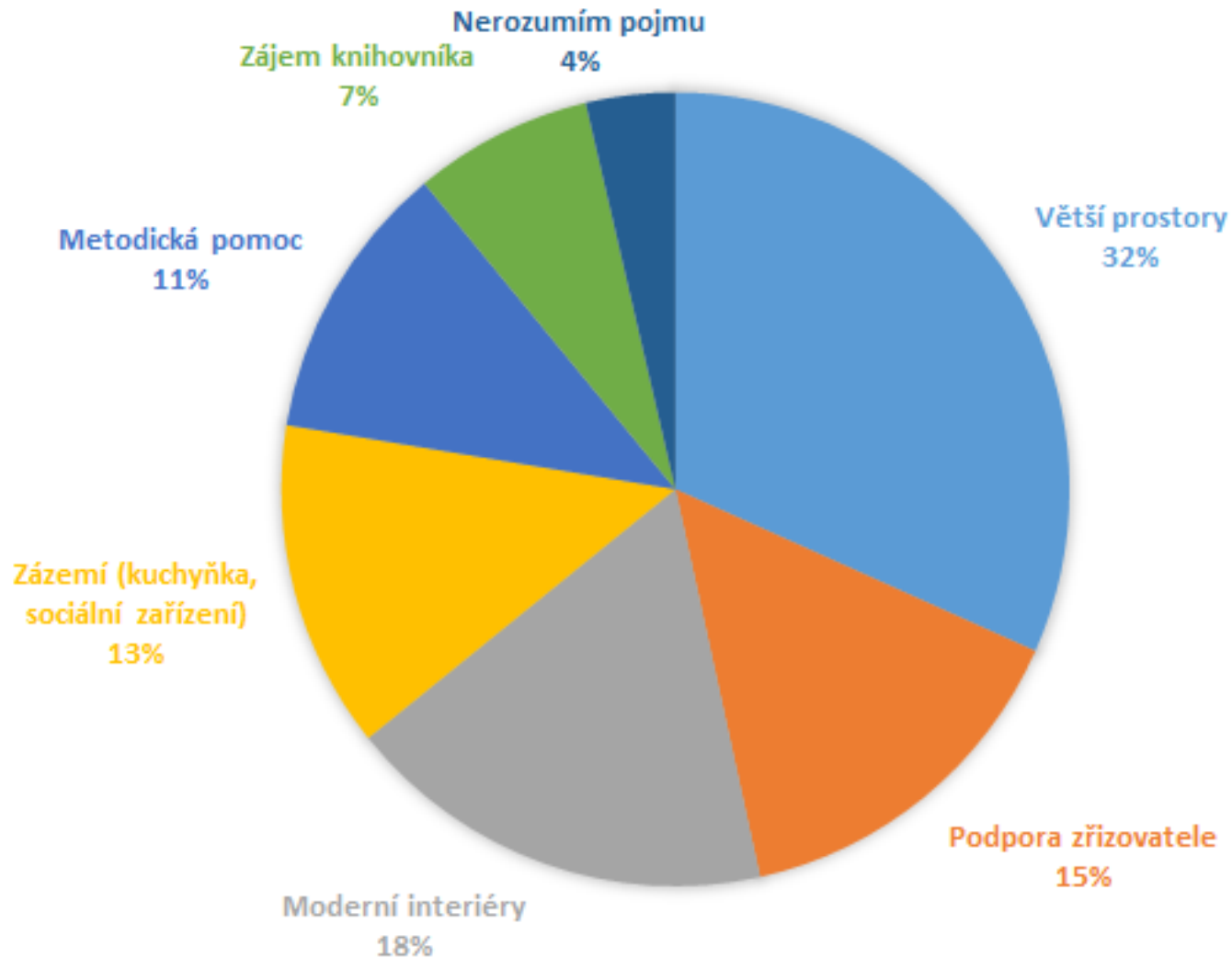
Aby věnovaly pozornost také zřizovatelům knihoven.

Závěrečná zpráva k dotazníku

Regionální funkce v Jihomoravském kraji do roku 2020

https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/zaverecna_zprava_k_dotazniku_rf.pdf.pdf

Co může
napomoci
tomu, aby
se vaše
knihovna
stala
komunitní
knihovnou?

Formulář zápisu z metodické návštěvy

Záhlaví stránky: adresa, případně logo pověřené knihovny

ZÁZNAM O METODICKÉ NÁVŠTĚVĚ

Obec/město	
Počet obyvatel	
Místo konání	Název knihovny
Webová stránka knihovny, datum poslední aktualizace	
Obecná charakteristika	Profesionální – neprofesionální knihovna/ organizační složka města/obce
Datum metodické návštěvy, čas (od-do)	
Datum předešlé návštěvy	
Účel návštěvy	
Účastníci jednání	

Doporučení z minulé návštěvy / naplnění doporučení:

Průběh metodické návštěvy, popis situace knihovny:

Aktivity knihovny:

Pro knihovny

- [Aktuality pro knihovny](#)
- [Vzdělávání knihovníků](#)
- [Duha](#)
- [Region](#)
- [Meziknihovní výpůjční služby](#)
- [Odborné činnosti](#)
- [Česká knihovna](#)
- [Cizojazyčná literatura](#)
- [Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven](#)

Rychlá volba

- [Online katalog](#)
- [Kontakty](#)
- [Registrovat](#)
- [Databáze /e-zdroje/](#)
- [Ceník](#)
- [Jak se přihlásit?](#)
- [Poprvé v knihovně](#)
- [FAQ](#)
- [Meziknihovní výpůjční služby](#)
- [Výtah z knih. řádu](#)

FORMULÁŘ ZÁPISU Z METODICKÉ NÁVŠTĚVY

Záhlaví stránky: adresa, případně logo pověřené knihovny

Doporučení z minulé návštěvy / naplnění doporučení:

Průběh metodické návštěvy, popis situace knihovny:

Aktivity knihovny:

Forma/způsob komunikace se čtenáři (e-mail, sms, Facebook):

Spolupráce s organizacemi v místě:

Propagace knihovny:

Rekonstrukce/modernizace knihovny:

Závěr:

Doporučení:

Zapsal/a: jméno, telefon, e-mail:

Na vědomí: 1x obecní úřad, 1x knihovna, 1x pověřená knihovna, 1x MZK

Příloha

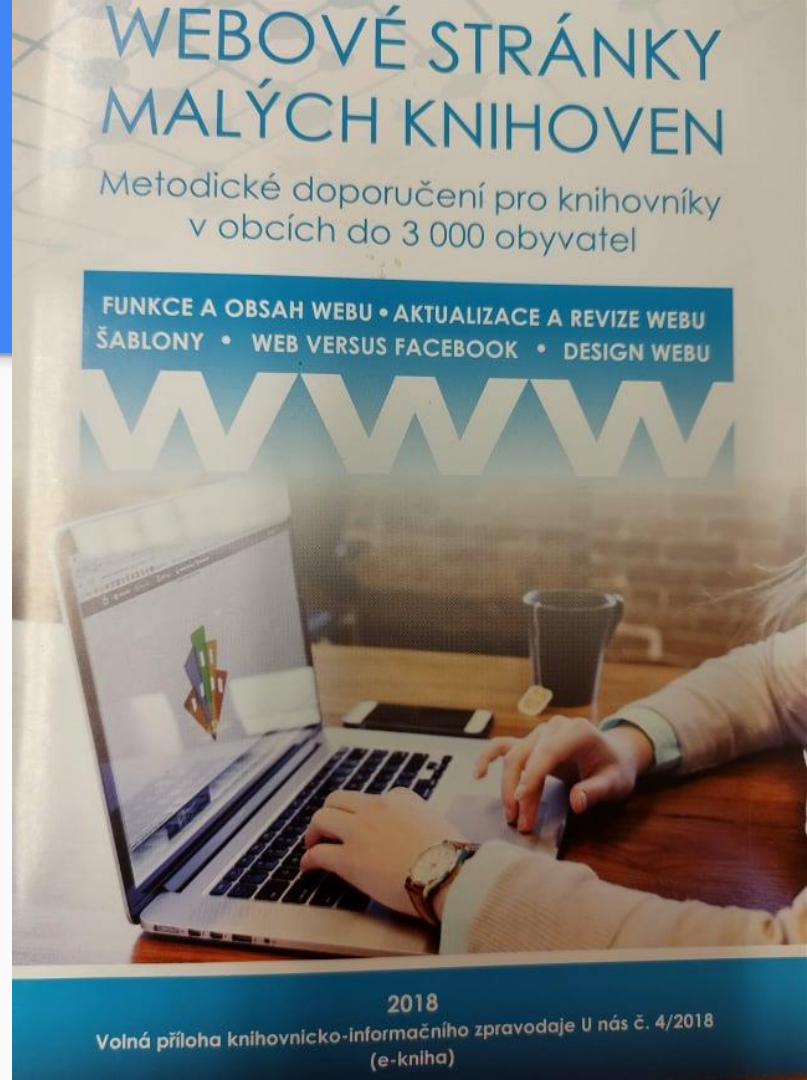
Plnění standardu veřejných knihovnických a informačních služeb (VKIS)

Webové stránky knihoven

Webové stránky malých knihoven. Metodické doporučení pro knihovníky v obcích do 3 000 obyvatel.
Volná příloha knihovnicko-informačního zpravodaje U nás č. 4/2018. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/docs/webove-stranky-knihoven>

AKTUALIZACE WEBOVÉ STRÁNKY KNIHOVNY

- 1) V obcích do 500 obyvatel – **1x / 6 měsíců**
- 2) V obcích 500 – 1 000 obyvatel – **1 x / 2 měsíce**
- 3) V obcích 1 000 – 3 000 obyvatel – **1x měsíčně**

O knihovně

Služby a provoz

Nové knihy

Regionální literatura

Kroniky

Zajímavosti

Výměnný fond

Katalog knih

Vyřazené knihy

Kalendář akcí

Archív akcí

Fotogalerie

Návštěvní kniha

Kalendář akcí

▪ Vánoce 2018

PILÍŘE ČINNOSTI KNIHOVNY

**PROSTORY
KNIHOVNY**

**PODPORA
ŽŘIZOVATELE**

**KNIHOVNÍ
FOND**

**AKTIVITY
KNIHOVNY**

**OSOBNOST
KNIHOVNÍKA**

Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit v knihovnách

Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit je od roku 2019 **nová služba v rámci výkonu RF. Cílem služby je podpora transformace knihoven na informační, vzdělávací, kulturní a komunitní centra obcí.** Souběžně s Metodickým pokynem pro výkon RF byl aktualizován také Standard pro dobrou knihovnu, ve kterém přibylo hodnotící kritérium: „**Vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity knihoven**“, stanoví doporučený počet akcí v knihovně za rok podle počtu obsluhované populace v obci.

Služba je rozdělena do dvou základních částí, pomoc **praktickou a metodickou.**

7. Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity knihovny jsou ovlivněny **místem**, ve kterém knihovna působí. Cílem je rozvoj společenského a kulturního zázemí obyvatel obce, **podpora místní společnosti** napříč všemi věkovými kategoriemi, **posílení spolupráce a solidarity**.

Knihovna spolupracuje s ostatními skupinami v místě. Forma práce vhodná pro využití **dobrovolníků**.

Deník knihovny na rok 2021

DEFINICE

Ostatní akce, jejichž hlavním pořadatelem není knihovna

Ostatní akce, jejichž hlavním pořadatelem není knihovna, tj. akce, které se konají v objektu knihovny, například komunitní akce organizované institucemi, spolky a sdruženími v místě nebo v rámci pronájmu apod.

Skupina pro komunitní aktivity SKIP

Definice Komunitní knihovna v TDKIV

Metodika Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji *aktualizace pro rok 2021*

Ve schváleném rozpočtu je možno přesouvat finanční prostředky mezi jednotlivými položkami, přičemž celkový objem rozpočtu musí zůstat nezměněn. Položkami rozpočtu jsou:

- osobní náklady,
- provozní náklady,
- služby,
- ostatní náklady.

Minimálně 1 % na pořádání kulturních a vzdělávacích aktivit (z celkové dotace na každou pověřenou knihovnu).

PLÁN AKCÍ, PLÁN (KONCEPCE) KNIHOVNY

- Typy aktivit v knihovně
- Cíl, smysl akcí, co by měly rozvíjet, přínos pro uživatele / obec
- Limity: finanční, prostorové, personální, dostupnost autora
- **Mít plán, vizi knihovny**
- Vliv plánu na rozpočet knihovny, nejen položka na knihy, ale také na aktivity

PLÁN REGIONÁLNÍHO ODDĚLENÍ POVĚŘENÉ KNIHOVNY

- Jednou ročně / na poradách knihoven prezentace úspěšných aktivit.
- Podpora aktivit v rámci dotace na regionální funkce. Zvážit poměr částky vzhledem k potřebám regionu.

Jak může regionální oddělení podpořit komunitní aktivity v knihovnách?

- Společné projekty (Putování se psím hrdinou v rámci Celé Česko čte dětem a čtenářská hra Psí rok, region Blansko; festival knihoven Znojemska)
- Výjezdní porady pro profesionální a neprofesionální knihovny
- Sdílení příkladů dobré praxe (Knihovníci knihovnickům – inspirace z knihoven, v rámci porad obsluhovaných knihoven,

časopis Duha:

LIDMILA, Jan. *Jak na komunitní aktivity v knihovnách*. Duha: Informace o knihách a knihovnách z Moravy [online]. 2021, 35(3) [cit. 2021-10-19]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/jak-na-komunitni-aktivity-v-knihovnach>

LIDMILA, Jan. *Výběr z letních aktivit jihomoravských knihoven*. Duha: Informace o knihách a knihovnách z Moravy [online]. 2021, 35(2) [cit. 2021-10-19]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/vyber-z-letnich-aktivit-jihomoravskych-knihoven>

FESTIVAL KNIHOVEN ZNOJEMSKA
13. – 17. 9. 2021

Knihovna v Božicích
ÚT 9:00 Petra Dvořáková
ÚT 18:00 PhDr. Jiří Kacetl

Knihovna v Hodonicích
ST 9:00 Petra Dvořáková
ST 14:00 Mozkoherna

Knihovna v Hnanicích
ČT 9:00 Petra Dvořáková
ČT 18:00 PhDr. Jiří Kacetl

Knihovna v Jevišovicích
ST 18:00 PhDr. Jiří Kacetl
ČT 9:30 Mozkoherna

Knihovna ve Slatině
ÚT 16:30 Petra Dvořáková
ČT 16:30 Mozkoherna

Veškerý program a informace v knihovnách regionu

MINISTERSTVO KULTURY
znojmo
městská knihovna
jihomoravský kraj

Čtoucí rodiny v regionu Blansko

*Od roku 2008 se v obsluhovaných knihovnách regionu Blansko čte pod hlavičkou hnutí **Celé Česko čte dětem**. Patronka čtoucích rodin: **Bábrlinka Kníženka (Kněžnice čarodějná blanenská)**, doprovází všechny společné akce.*

11.-12.6.2021, Knihovna pod stanem,. Scénické čtení z knihy Kdo zachrání Býlinky od Markéty Krejší, foto Pepa Beran

Beseda v přírodě, čte Mgr. Hana Matulová, regionální metodička, pro děti ZŠ Benešov, foto Helena Jalová

Komunitní aktivity v knihovně – jak na to?

Praktický seminář pro metodiky a knihovníky

31. 8. 2021 Knihovna K. Dvořáčka ve Vyškově, organizace MZK

Inspirace pro metodiky a knihovníky, jak prakticky podnítit a rozvíjet místní komunitní činnost v knihovnách.

- **Jak v knihovně aktivně pracovat s regionální tematikou** – Mgr. Jana Vaculíková, Masarykova veřejná knihovna Vsetín
- **Ekologické aktivity knihovny a propojení komunit** – Michaela Škeříková, Městská knihovna Beroun
- **Knihovna pro mladé = Mklub - my jsme všude** - Bc. Hana Pietrová, Knihovna Třinec
- **Literární vycházka aneb Za vyškovskými osobnostmi** - Mgr. Pavlína Dobyšková, Knihovna K. Dvořáčka ve Vyškově
- **Aktivizační čtení seniorům** – projekt studentů PF MU Brno v praxi (+ hry pro 3. věk), Zdeňka Adlerová, Knihovna K. Dvořáčka ve Vyškově

<https://www.mzk.cz/pro-knihovny/vzdelavani-knihovniku/kalendar-akci/komunitni-aktivity-v-knihovne-jak-na>

Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021–2027

Pověřené knihovny pořádají **výjezdní porady pro obsluhované knihovny** a jejich zřizovatele (nově postavené / rekonstruované knihovny, oceněné knihovny, knihovny podporující nové trendy, příkladně pracující knihovny), zajišťují nabídku celoživotního vzdělávání pro knihovníky, provozují webovou stránku (záložku) pro knihovníky s aktualitami včetně plánu vzdělávání a porad na příslušný rok, v rámci možností zajišťují **výměnné stáže pro pracovníky regionálních oddělení**, každoročně zpracovávají výsledky činnosti veřejných knihoven, s nimiž seznamují zřizovatele knihoven a knihovníky. Podpora on-line aktivit knihoven. **Nabídka vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit probíhá také v on-line prostředí, zejména u pověřených a profesionálních knihoven.**

Co brání rozvoji komunitních aktivit v knihovnách?

- Finanční limity v rozpočtu dotace na regionální funkce
- Personální limity
- Čas
- Ochota věnovat energii a čas
- Finanční ohodnocení knihovníků v menších obcích

- **Komunikace zřizovatel – metodik**
- Práce metodika není vždy 8 – 16, řídí se potřebami a možnostmi knihovníků, starostů

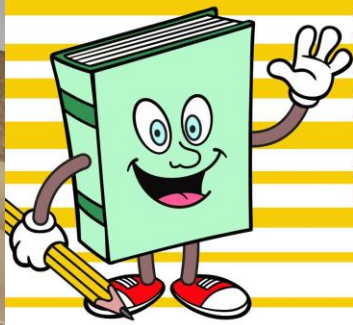
Také mají vaše knihovny svého maskota?

Online výstava Knihovní skřítki a maskoti

<https://1url.cz/jzxCC>

KNIŠPÍKOVA ČTENÁŘSKÁ VÝZVA 2021

ČTI KNIHY PODLE ZADANÝCH
TÉMAT. ZA KAŽDOU PŘEČTENOU
KNIHU DOSTANEŠ OD KNIHOVNICE
NÁLEPKU KNIŠPÍKA, KTEROU SI
OZNAČÍŠ POLÍČKO.

ZA VYPLNĚNOU KARTU
DOSTANEŠ ODMĚNU!

Děkuji za pozornost.
Monika Kratochvílová, oddělení vzdělávání a krajské metodiky MZK

